

Životinjsko carstvo u pjesmi i skladbi: korelacija prirode i glazbe

Kuzmić, Sabrina

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:493124>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-02**



Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)



Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Odjel za odgojne i obrazovne znanosti

SABRINA KUZMIĆ

**ŽIVOTINJSKO CARSTVO U PJESMI I SKLADBI:
KORELACIJA PRIRODE I GLAZBE**
Završni rad

Pula, 2015.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Odjel za odgojne i obrazovne znanosti

SABRINA KUZMIĆ

**ŽIVOTINJSKO CARSTVO U PJESMI I SKLADBI:
KORELACIJA PRIRODE I GLAZBE**

Završni rad

JMBAG: 0303018736, izvanredni student

Studijski smjer: Predškolski odgoj

Predmet: Glazbena kultura

Mentor: doc. dr. sc. Ivana Paula Gortan Carlin

Pula, rujan 2015.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Sabrina Kuzmić, kandidatkinja za prvostupnicu predškolskog odgoja ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica:

U Puli, 14.08.2015.

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Sabrina Kuzmić dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „Životinjsko carstvo u pjesmi i skladbi: korelacija prirode i glazbe“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 14.08.2015.

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. GLAZBA I DIJETE U PREDŠKOLSKOJ DOBI.....	2
2.1. Vokalna glazba.....	4
2.2. Instrumentalna glazba.....	6
2.3. Vokalno-instrumentalna glazba.....	9
3. ŽIVOTINJSKO CARSTVO U PJESMI I SKLADBI.....	9
3.1. Pjesme o životinjama.....	10
3.1.1. Pjesma <i>Laste</i>	11
3.1.2. Pjesma <i>Zeko i potočić</i> i pjesma <i>Zekini jadi</i>	12
3.1.3. Pjesma <i>Pustolovina maloga Juju</i>	15
3.1.4. Pjesma <i>Izgubljeno pile</i>	16
3.1.5. Pjesma <i>Maca prede</i>	17
3.1.6. Pjesma <i>Miš</i>	18
3.1.7. Pjesma <i>Pčela</i>	19
3.1.8. Pjesma <i>Vjeverica</i>	20
3.2. Skladbe s izvanglazbenim sadržajem o životinjama.....	21
3.2.1. <i>Karneval životinja</i>	22
3.3. Životinje u glazbeno-scenskim djelima.....	23
3.3.1. <i>Pčelica Maja</i>	23
3.3.2. <i>Mačak u čizmama</i>	24
3.3.3. <i>Ježeva kućica</i>	25
3.3.4. <i>Labuđe jezero</i>	26
3.3.5. <i>Žar ptica</i>	27
4. ZAKLJUČAK.....	28
5. LITERATURA.....	30
6. SAŽETAK.....	32
7. SUMMARY.....	33

1. UVOD

Glazba je jedna od najstarijih umjetnosti. Ona je umjetnost tona koja budi osjećaj za lijepo te je imala veliko značenje u životu ljudi na početku civilizacije kao i u današnje vrijeme. Nekada je služila ljudima kao magijsko sredstvo, za religijske ceremonije te za podizanje borbenog duha prije borbe. Umjetnost je koja se izražava pjevanim i sviranim tonovima, zvukovima, šumovima i stankama. Ima mnoge svrhe, tako služi u religijskim obredima, raznim ceremonijama, služi kao sredstvo komunikacije, sredstvo za zabavu te terapeutsko sredstvo. U ljudima pobuđuje veselje ili služi kao sredstvo opuštanja, što ovisi o osobnom gledištu slušatelja. Malo je ljudi koji ostaju ravnodušni kada čuju skladbu ili pjesmu jer ona ima čarobnu moć da slušatelja dirne u srce.

Glazba se dijeli na žanrove i podžanrove, ali njihove granice ovise o osobnoj interpretaciji. S obzirom kako se izvodi, dijeli se na vokalnu glazbu koja se izvodi pjevanim tonovima, instrumentalnu glazbu, odnosno sviranje na instrumentima te vokalno-instrumentalnu glazbu koja je interpretirana vokalima i instrumentima. Glazba je puno više od samog skladanja te ju je potrebno na pravilan način reproducirati. Postoje dva načina reproduciranja, a to su živa izvedba i emitiranje glazbe. Živa izvedba je izvođenje nekog djela pred publikom na koncertu, podiju, sceni dok se emitiranje odnosi na reproduciranje prije snimljenog sadržaja s nosača zvuka preko različitih medija kao što su CD-i, DVD-i, radio i televizor. Osnovni elementi glazbe su ton, ritam, melodija i boja. Jedan od najvažnijih ciljeva glazbe je estetski doživljaj, jer glazba oživljava sva ljudska čula i pobuđuje osjećaj za ljepotu.

Priroda je sve što čovjeka okružuje, a životinje su dio prirode. Životinjsko carstvo je veliko te se vrlo često životinje spominju u skladbama i pjesmama. Razlog tome je što su priroda i čovjek usko povezani. Životinje i glazba u čovjeku pobuđuju osjećaj sreće i zadovoljstva. Životinje također vole slušati glazbu. Dokazano je da neke melodije djeluju smirujuće dok neke razdražuju životinje. Znanstvenici su također dokazali da biljke stvaraju melodiju. Biljke uz pomoć uređaja koji ima dvije elektrode, jednu pričvršćenu za list, a drugu za korijen, proizvode glazbu. Melodija je spora i meditativna, ali vedra, harmonije se polako prelijevaju jedna u drugu te stvaraju jedinstven zvuk (<http://www.damanhur.hr/zanimljivosti.htm>, 06.08.2014).

Puno je poveznica između glazbe i životinja, jedna od njih je činjenica da bez životinja ne bi bila stvorena neka od vrhunskih glazbenih skladbi i pjesama jer su nastale inspirirane upravo životinjama; životinja može biti čovjekov najbolji prijatelj, a glazbu stvara čovjek, skladatelj. Mnogi skladatelji su dio svog opusa posvetili djeci koristeći upravo prirodu, odnosno životinje kao nadahnuće te su tako nastale neke od najljepših melodija i pjesama.

2. GLAZBA I DIJETE U PREDŠKOLSKOJ DOBI

Glazba ima veliki utjecaj na čovjeka već od najranije dobi, znanstvenici su dokazali da glazba utječe na fetus u majčinoj utrobi. Osim pupčane vrpce, sluh je najranija poveznica između majke i nerođenog djeteta jer je uho jedini potpuno razvijen organ još prije djetetova rođenja. Pod pojmom „dijete predškolske dobi“ podrazumijevaju se djeca u dobi od druge do šeste godine, odnosno do polaska u školu. U ovom periodu se dijete razvija na svim područjima, intelektualno, tjelesno, estetski, socijalno i moralno. Djeca predškolske dobi se mijenjaju i rastu postupno, događa se slijed promjena u osobinama, ponašanju i sposobnostima djeteta. Predškolsku dob karakterizira bogaćenje rječnika, glasovi se formiraju, dijete više komunicira i razmišlja, u stanju je izraziti svoje mišljenje, svoje potrebe i želje te neprestano zapitkuje o svemu s čime dolazi u kontakt, znatiželjno je i traži odgovore. Ono je sve sposobnije kontrolirati svoj svijet te jača njegov osjećaj individualnosti. Djeca najradije slušaju pjesme koje su vesele i živahne, na koje mogu plesati i kretati se (Leach, 2007).

Sve što postoji na svijetu i u mašti može biti tema pjesme. Iako postoji bezbroj tema, djeca predškolske dobi naročito vole neke određene kao što su prijateljstvo i pjesme o izmišljenim stvarima kao, na primjer, princezama i kraljevima. Jedna od omiljenih tema djece su životinje, a ako te životinje mogu pričati i smijati se, onda je pjesma još bolja.

Dijete predškolske dobi je vrlo zaigrano i znatiželjno te ga glazba prirodno privlači. Ono glazbu vidi kao način izražavanja koja ga od najranije dobi fascinira te od prvih trenutaka života pokretima tijela iskazuje svoje potrebe za glazbom i ritmom. Za zdrav i uspješan razvoj djece potrebna je pozitivna stimulacija, koju glazba pruža djetetu. Glazba utječe na razvoj inteligencije, odnosno služi kao vježba za mozak. Također utječe na razvoj jezičnih sposobnosti, jer djeca usvajaju nove riječi i njihova značenja, razvijaju se motoričke

sposobnosti, putem plesa usvajaju koordinaciju i preciznost. Glazba ima veliki utjecaj na tjelesne i umne sposobnosti djece te zahtjeva razmišljanje i tako ojačava pamćenje. Glazba, osim toga, uči o estetici na način da djeca razvijaju sposobnost uočavanja lijepog, odnosno estetski ugodnog sluhu i vidu kroz melodije i ples. Slušajući glazbu djeca usvajaju smisao za sklad, harmoniju i ljepotu. Ona omogućava razvoj emocionalnog života putem plesa, pjevanja i druženja (Happ, 2004).

Glazba potiče socijalni razvoj djece, javlja se empatija, djeca uče o drugim ljudima i njihovim osjećajima te izražavaju svoje osjećaje i stječu samopouzdanje. Kroz glazbene aktivnosti djeca grade svoju ličnost i rješavaju svoje probleme na zabavan način. Glazba je emocija i značajno utječe na raspoloženje djeteta. Tužni i usporeni tonovi mogu uspavati dijete, dok ga brzi ritam pokreće i aktivira. Svaka pjesma na drugačiji način djeluje na svako pojedino dijete, ali u svima se pobuđuju neke emocije (Manasteriotti, 1987).

Psiholozi su dokazali da djeca koja se aktivno bave glazbom i glazbenim aktivnostima, brže i lakše savladavaju probleme u igrama. Svako dijete na drugačiji način prihvaća glazbu te na svoj način reagira na nju. Postoji bezbroj igara i načina na koje kod djece predškolske dobi možemo razvijati interes za glazbu. Putem igre djeca usvajaju osjećaj za ritam i tempo, vježbaju intonaciju glasa i koordinaciju pokreta. Vrlo je važno razvijati samopouzdanje kod djeteta kako bi se dijete moglo glazbeno razvijati jer se sramežljiva djeca teže opuštaju te zbog toga i teže stvaraju. Pomoću glazbe djeca uče o sebi, o odnosima s drugim ljudima, uče prihvaćati ostale ljude i ostalu djecu te se uče timskom radu, poštivanju pravila i poštivanju svojih prijatelja (<http://www.klokanica.hr/vrticka-dob/igra-i-aktivnosti/kako-bavljenje-glazbom-utjece-na-razvoj-djeteta-789>, 11.09.2014).

Glazba djeci daje informacije o svijetu koji ih okružuje, o ljudima, biljkama, životinjama, obitelji i običajima, upoznaje djecu sa svim čudima ovoga svijeta te ima moć da unese dijete u neki čaroban svijet kroz melodiju i riječi pjesama.

Odgoj je sastavni dio života, odnosno kontrolirana djelatnost koja ima svoje ciljeve i zadatke. Na roditeljima i odgojiteljima leži velika odgovornost da djeci približe glazbu. Razlozi zbog kojih bi glazba trebala biti sastavni dio djetetova života su beskonačni. Glazba može biti u svrsi razvoja koordinacije, socijalnog razvoja, prenošenja iskustava, običaja i tradicije. Svaki narod ima svoje običaje pa tako i glazbene te je važno da se djecu zainteresira za njih kako bi

bili svjesni okoline u kojoj žive. Važno je upoznati ih i s običajima drugih naroda kako bi znali da postoje različiti načini doživljavanja i stvaranja glazbe. U današnje vrijeme djeca predškolske dobi do glazbe dolaze vrlo lako, stoga im je na raspolaganju i sadržaj koji nije primjeren njihovoj dobi. Vrlo je važno da roditelji i odgojitelji reagiraju te ih potaknu na slušanje primjerenih pjesama. Na glazbeni ukus djeteta najviše utječu roditelji koji bi trebali pomoći djeci da koriste primjerene sadržaje te pjesme koje su primjerene za njihovu dob. Smatra se da je kritički period za glazbeni razvoj od treće do šeste godine pa je u skladu s tim potrebno planirati i provoditi glazbene aktivnosti koje bi potakle glazbeni razvoj. Vrlo je važan rad sa djecom predškolske dobi kako bi se djeca mogli kreativno razvijati. Roditelji i odgojitelji su jedni od najvažnijih činitelja za poticanje razvoja glazbenih aktivnosti.

Treba poticati glazbenu kreativnost kod djece, jer iako su prirodno zainteresirani za glazbu, ponekad ih samo strah i sram sprječavaju da se glazbeno izražavaju. Djeca predškolske dobi vole slušati glazbu, no važno im je da im se melodija ili riječi sviđaju te da mogu pjevati i plesati uz nju.

Glazba oslobađa energiju i kanalizira ju u kreativnim i produktivnim smjerovima. Oslobođena energija potiče djecu na kreativno stvaranje, to ne mora biti nužno glazbeno stvaranje, već i na druge oblike stvaranja. Djeca tijekom likovnih aktivnosti vole slušati glazbu jer pozitivno utječe na njihovo stvaralaštvo. Poticanje glazbene kreativnosti doprinosi razvoju cjelovite ličnosti djeteta (Manasteriotti, 1987).

2. 1. Vokalna glazba

Vokalna glazba se izvodi bez pratnje instrumenata. Drugi naziv za takvu glazbu je „a cappella“. Glas je prvi instrument kojeg je čovjek koristio, stoga je vokalna glazba početak glazbe općenito, a ljudski glas je najstariji instrument (Naudin, 2004).

Vokalnu glazbu izvodi jedan ili više pjevača, podrazumijeva pjevanje, odnosno korištenje ljudskog glasa, a tehnike pjevanja ovise o glazbi koja se izvodi i o mogućnosti pojedinog ljudskog glasa. Pravilno pjevanje zahtjeva višegodišnje obrazovanje, a najviši stupanj učenja tehnike pjevanja dokazuje se diplomom magistra struke pjevača koju, na primjer, imaju operni pjevači (Naudin, 2004).

Svaki čovjek ima drugačiju boju glasa, no način na koji nastaje glas je kod svih ljudi isti. U procesu stvaranja ljudskog glasa sudjeluju respiratorna muskulatura prsnog koša s plućima kao izvorom zraka, glasnice u grkljanu kao proizvođači titraja i nosne, čeonu i usne šupljine te dušnik i pluća kao rezonatori. Pluća su spužvasti organ koji se pri udisaju širi, dok se pri izdisaju stišće. Za pjevanje je važno ovladati respiratornom muskulaturom. U grkljanu se nalaze elastične glasnice koje služe za proizvodnju glasa. Visina tona ovisi o napetosti i duljini glasnice. U pubertetu raste grkljan s produljenim glasnicama što kod dječaka dovodi do spuštanja glasa za jednu oktavu, a kod djevojčica za dva do tri tona. Boja glasa ovisi o rezonantnim šupljinama odnosno dušniku i plućima, nosnoj i čeonoj šupljini, kao i lubanji s refleksijom zvuka kroz kosti. Glas se širi pri normalnom opsegu u rasponu od dvije oktave preko različitih registara. Usna šupljina je najvažnija za oblikovanje vokala jer svaki čovjek ima različitu veličinu otvora i položaja jezika (Michels, 2004).

Glasovi se dijele na muške, ženske i dječje. Zatim se dijele prema rasponu, odnosno, prema opsegu tonova koji prirodno mogu pokriti. Kod muškaraca razlikujemo bas koji je najdublji, zatim bariton i tenor kao najviši, dok je kod žena alt najdublji, zatim mezzosopran i sopran koji je najviši. Iako je alt najdublji ženski glas, još uvijek je viši od najvišeg muškog glasa. Dječji glasovi se dijele kao kod ženskih na alt, mezzosopran i sopran. Unutar svake kategorije postoji više vrsta glasova. Na primjer, razlikujemo lirski sopran koji je topao i nježan, za razliku od dramskog soprana koji je oštiji (Naudin, 2004).

Pjesme koje su pisane za djecu i o djeci nazivaju se dječje pjesme. One mogu biti poučnog i zabavnog karaktera. Poučne pjesme, kroz zanimljiv sadržaj, sadrže pouku koju djeca trebaju usvojiti. Zabavne pjesme služe za ples, igru i da oraspolože djecu. Sve dječje pjesme razvijaju djeci pamćenje i inteligenciju. Pjesmom djeca usvajaju nove riječi, razvijaju koordinaciju pokreta te služe za cjelokupan razvoj djece.

Jedna od temeljnih glazbenih vrsta za djecu je brojalica. Ona je glazbena igra, kratka pjesmica i igra riječima. Brojalica može biti smisljena ali i besmislena u smislu da sadržaj brojalice ne mora imati neko značenje. Omogućuje izmišljanje novih riječi, pristupačna je djeci, lako se pamti te ima ritam. Pristupačne su djeci predškolske dobi jer su jednostavne i kratke. Brojalica pomaže u igri pri odlučivanju tko će prvi nešto napraviti. Najčešće se prenose iz naraštaja u naraštaj te su korisne za razvoj govora, spoznajnih sposobnosti, kreativnosti te razvoj ritma i

pokreta. Sve brojalice svoje korijene vuku iz narodnog stvaralaštva. Neke od najpoznatijih brojalice su *Eci peci pec; En ten tini; Pliva patka i Žaba* (Jurišić, Sam Palmić, 2002).

Uspavanka je pjesma koja služi da bi se dijete uspavalo. To je kraća pjesma koja je pisana u rimi te je polaganog tempa. Karakteristika uspavanke je melodija, koja je umirujuća i nježna, kako bi dijete brzo zaspalo. Djeci uspavanke najčešće pjevaju bliski ljudi, odnosno ljudi kojima dijete vjeruje. Slušajući pjesmu osjeća se sigurno i zaštićeno te uz laganu melodiju dijete utone u san. Jedne od najpoznatijih uspavanki su *Spavaj mi djetesce ti i Blistaj, blistaj zvijezdo mala*, Wolfganga Amadeusa Mozarta.

Brojni skladatelji su posvetili značajan dio opusa vokalnoj glazbi za djecu. Jedan od njih je, na primjer, Josip Kaplan, čija su djela često nastala inspirirana narodnim napjevima ili dječjim svijetom. Vokalno stvaralaštvo obuhvaća brojne solo popijevke, pjesme za glas uz orkestar, no Josip Kaplan je stvarao i orkestralna djela. Autor je brojnih radova za djecu, a jedna od njegovih najpoznatijih pjesma za djecu jest *Čestitka Majčici*.

2.2. Instrumentalna glazba

Instrumentalna glazba je pisana za instrumente. Glazbeni instrumenti, ovisno o načinu dobivanja zvuka dijele se na žičane instrumente, instrumente s tipkama, puhačke instrumente i udaraljke. Svaka ova podjela donosi svoje specifičnosti i karakteristike, ali svima je zajedničko da korištenjem instrumenata nastaju tonovi kojima nastaje skladba.

Puhački instrumenti su napravljeni od cijevi te na jednom kraju imaju pisak ili usnik u koji se puše kako bi se proizveo zvuk. Dije se na drvene i limene instrumente. Drvenima pripadaju flauta, oboa, engleski rog, klarinet, saksofon i fagot, dok limenim instrumentima pripadaju rog, truba, tuba i trombon.

Instrumenti sa žicama, koje se trza prstima ili gudi gudalom, nazivaju se žičani instrumenti. Prelaskom po žici nastaje zvuk koji ovisi o materijalu od kojeg je žica napravljena, o debljini, napetosti, dužini i gipkosti žice. Ovoj skupini instrumenata pripadaju viole i violine, lutnja, harfa, kontrabas, violončelo, gitara, tambura i mandolina.

Glazbala s tipkama se pokreću pomoću klavijature odnosno preko tipki koje sviraju kada ih se dodiruje prstima. Dije se na klavir, čembalo, orgulje, harmoniku, klavijaturu i sintesajzer. Glazbeni instrumenti u koje se udara ili ih se trese nazivaju se udaraljke. Može ih se udarati rukama, odnosno prstima, batom koji je vrsta čekića ili štapićem. Bubnjevi, timpani, zvona, vibrafon, triangel, gong, čineli, doboš, kastanjete i ksilofon su samo neke vrste udaraljki (Michels, 2004).

Instrumentalnim skladbama se smatraju sva djela skladana za izvođenja na bilo kojoj vrsti glazbala. Sukladno s razvojem i usavršavanjem glazbenih instrumenata, razvijale su se instrumentalne skladbe. Od davnina su skladbe važne za čovječanstvo te su se izvodile u raznim društvenim situacijama. O njihovoj važnosti govori činjenica da su služile kao pozadina pri krunidbi kraljeva, no isto tako su se izvodile, kao i danas, u privatnosti domova običnog naroda. Svaka skladba sadrži obilježje vremena u kojem je nastala i karakteristike osobe koja ju je skladala, stoga su sve skladbe drugačije i jedinstvene. Najpoznatiji oblik izvođenja instrumentalnih skladbi je živa izvedba ispred publike, odnosno koncert, gdje je skladba u prvom planu. Međutim, instrumentalna glazba se koristi u mnogim društvenim i medijskim sadržajima kao pozadina koja prati glavni događaj. Izvodi se u kazalištu te u filmovima za naglašavanje nekog događaja, odnosno da pojača dramatičnost ili komičnost neke scene ili da zaokruži cijeli događaj, scenu ili djelo.

Djeca vrlo dobro prihvaćaju instrumente svih vrsta, zainteresirana su za njih te ih rado koriste. U mlađoj predškolskoj dobi djeca se vole pretvarati da sviraju, pomiču se uz glazbu te rukama sviraju ponekada i nevidljivi instrument. Pokrete koje su im odrasli pokazali savladaju vrlo brzo. Međutim, sviranje pravih instrumenata je djeci teško, jedan od razloga je njihova, još uvijek nedovoljno razvijena, motorička sposobnost i fina motorika ruku. Za sviranje instrumenata je potrebna koncentracija, koja se kod djece još uvijek razvija. Danas postoje instrumenti manjih dimenzija upravo kako bi se djeci olakšalo učenje sviranja jer je neke instrumente djeci nemoguće svirati zbog njihovih velikih dimenzija, kao na primjer harfu koja je najveći instrument sa žicama. Uz puno volje i truda, već i mala djeca mogu naučiti svirati instrumente.

Glazbene vrste pisane za instrumentalnu glazbu su, na primjer, sonata¹, solistički koncert², simfonija³, uvertira⁴, preludij⁵ (Muzička enciklopedija, 1963), klavirska minijatura⁶ (Michels, 2004).

Mnogi skladatelji su skladali pjesme upućene djeci ili bliske dječjoj fantaziji. Nikolaj Rimski-Korsakov je ruski skladatelj, pedagog i dirigent, skladao je opere i simfonije. Jedno od njegovih najizvođenijih djela je *Bumbarov let*. Skladba je skladana za orkestar, ali postoje razne obrade, kao što je, na primjer, za solistički nastup violine ili harmonike i drugih instrumenata. Melodija je vrlo brza te je potrebno mnogo vježbe da bi se pravilno izvela.

Modest Petrovič Musorgski je ruski skladatelj originalnog glazbenog izraza. U solo pjesmama prikazuje likove iz naroda i dočarava svijet dječjih doživljaja. Skladao je klavirski ciklus *Slike s izložbe*. Ciklus se sastoji od trinaest djela, a ostvaren je kao niz klavirskih minijatura, inspiriranih slikarskom izložbom njegova prijatelja (Goulding, 2004).

Carl Orff je bio njemački kompozitor, najpoznatiji po svojoj scenskoj kantati *Carmina Burana*. Bavio se pedagoškim radom te je u nastavu uveo grupu instrumenata prilagođenih djeci koji kasnije dobivaju ime Orffov instrumentarij⁷ (Muzička enciklopedija, 1963). Prema Orffu glazba liječi te terapija glazbom uključuje sviranje na instrumentima izrađenim od prirodnih materijala, pjevanje, pokret i ples. Smatrao je da je djeci lakše učiti uz jednostavnije instrumente. Udaraljke je smatrao vrlo korisnima te je pojedine udaraljke sam konstruirao i zatim uveo u nastavu kako bi učenicima olakšao učenje (<http://www.orff.de/en/orff-schulwerk.html>, 09.03.2015).

¹ Ciklička kompozicija za jedan ili dva solistička instrumenta. U klasičnom obliku se sastoji od tri ili četiri stavka, međusobno različita po sadržaju, obliku, tempu i tonalitetu. Redosljed stavka nije strogo određen.

² Kompozicija za jedan instrument i orkestar. Solist i orkestralni sastav su ravnopravni, ali se solistu daje prilika da očituje svoju tehničku vještinu.

³ Opsežna višestavačna orkestralna kompozicija. U klasičnom obliku se sastoji od četiri stavka, od kojih je prvi u sonatnom obliku, drugi polagan i pjevan, treći menuet ili scherzo, a posljednji je najčešće rondo u brzom tempu.

⁴ Uvodni instrumentalni stavak koji prethodi glazbeno-scenskim djelima kao na primjer operi i opereti te većim vokalno-instrumentalnim kompozicijama kao na primjer oratoriju i kantati. Kasnije je samostalno orkestralno djelo najčešće programatskog sadržaja.

⁵ Instrumentalni stavak, prvobitno uvod u veće djelo, a kasnije i samostalna kompozicija.

⁶ Instrumentalna kompozicija kratkog trajanja. Jednostavna je po obliku te je izgrađena na jednoj muzičkoj misli koja ne doživljava značajniju razradu.

⁷ Pod Orffov instrumentarij spadaju: udaraljke odnosno zvečka, drvena kutija, štapići, činele, triangl, tamburin, proporci, mali bubanj, veliki bubanj i timpani; melodijski instrumenti s pločicama odnosno zvončići, metalofon i ksilofon i bas instrumenti odnosno bordun.

2. 3. Vokalno-instrumentalna glazba

Vokalno-instrumentalnom glazbom se naziva glazba koja za izvedbu koristi vokalnu i instrumentalnu glazbu. Koriste se instrumenti uz pratnju ljudskog glasa. Ovakva vrsta glazbe je u svijetu najzastupljenija. Djeca predškolske dobi najčešće pjevaju i sviraju jednostavnije ritamske udaraljke.

Neke od najpoznatijih vokalno-instrumentalnih vrsta su opera⁸, opereta⁹, mjuzikl¹⁰, kantata¹¹ i oratorij¹² (Muzička enciklopedija, 1963).

3. ŽIVOTINJSKO CARSTVO U PJESMI I SKLADBI

Životinje su uz čovjeka od početka svijeta. Stoga je normalno da su prisutne u svemu što čovjek stvara pa su tako i prvi crteži čovjeka bili upravo životinje. Životinje su tema brojnih pjesama i skladbi jer su usko povezane sa ljudima. Životinjsko carstvo je veliko te je većina životinja spomenuta u nekim glazbenim djelima. Pjesme o životinjama su najčešće pisane upravo za djecu kako bi im se približio životinjski svijet, odnosno kako bi naučili o životinjama te kako bi se djeca zabavljala slušajući glazbu. Međutim, postoje pjesme i skladbe koje su napisane kako za djecu, tako i za odrasle. Neke od najljepših skladbi svijeta su upravo one koje spominju životinjsko carstvo. Pomoću skladbi koje su nastale inspirirane životinjama, odaje se priznanje životinjama za njihovu veličanstvenost, kao na primjer, *Bumbarov let* koji je skladao Nikolaj Rimskij Korsakov, ili na primjer, jedan od najpoznatijih mjuzikla za koji je zaslužan Andrew Lloyd Webber su *Mačke (Cats)*.

⁸ Glazbeno-scensko djelo u kojem glumci prikazuju dramsku radnju pjevajući tekst uz pratnju orkestra. Najsloženiji umjetnički oblik jer objedinjuje sve umjetnosti.

⁹ Kraća opera, glazbeno-scensko djelo laganog i zabavnog karaktera. Sastoji se od niza glazbenih i plesnih točaka koje su povezane govornim dijalozima.

¹⁰ Naziv za glazbeni igrokaz koji se temelji na literarno vrijednom tekstu.

¹¹ Vokalno-instrumentalno djelo za soliste, zbor i orkestar, prevladava lirski i meditativni moment. Nema jačih dramskih ni epskih elemenata.

¹² Vokalno-instrumentalno djelo većeg opsega, za voklane soliste, zbor i orkestar. U njemu se prikazuje određena dramska radnja. U početku su duhovni, kasnije se javljaju i svjetovni.

3.1. Pjesme o životinjama

Pjesme pisane za djecu i o djeci, nazivaju se dječje pjesme. Razlikuju se po temama odnosno po sadržaju pjesme, po melodiji pjesme, po složenosti pjesme te po namjeni pjesme, stoga razlikujemo pjesme koje su prikladnije za djecu mlađe ili starije predškolske dobi. Pjesme mogu služiti za poduku, gradivo koje dijete treba usvojiti, neke pjesme upoznaju djecu sa svijetom koji ih okružuje, neke pjesme mogu služiti kao uspavanke, odnosno za uspavlivanje djece ili za zabavu i ples.

Pri svakoj glazbenoj aktivnosti u dječjem vrtiću postoji nekoliko zadataka koje treba ispuniti. Neki od obrazovnih zadataka koji se ponavljaju kroz sve aktivnosti su usvajanje novih pojmova i bogaćenje rječnika, usvajanje i formiranje pozitivnih stavova prema sebi i društvenoj okolini te stjecanje znanja o elementima glazbe. Odgojni zadaci su razvoj djetetovih sposobnosti, poticanje mašte i razmišljanja, poticanje zajedničke suradnje i strpljivosti, razvoj pozitivne slike o sebi, tolerancije i poštivanja okoline koja djecu okružuje, poštivanje pravila i dogovora tijekom odvijanja aktivnosti te razvoj verbalnog i glazbenog izražavanja. Funkcionalni zadaci tijekom glazbenih aktivnosti su bogaćenje rječnika kroz razgovor i slušanje pjesama, razvoj slušanja i vokalnih vještina, razvoj glazbenih vještina, razvoj koncentracije kroz pamćenje teksta pjesama te razvoj fine motorike ruku kroz praćenje ritma pjesama uz udaranje rukama ili uz udaraljke. Kroz sve glazbene aktivnosti potrebno je zadovoljiti određene potrebe djece. Neke od socio-emocionalnih potreba koje je važno zadovoljiti i razvijati kod djece su pozitivna slika o sebi, tolerancija prema drugima, razvijati osjećaj sigurnosti u sebe, razvijati empatiju, odnosno, suosjećanje prema drugoj djeci i ljudima, kao i prihvaćanje različitosti. Tjelesne potrebe djeteta su razvoj fine motorike ruku, razvoj i uvježbavanje kordinacije cijeloga tijela kroz praćenje ritma pjesme i ples. Psihomotorne potrebe djece koje treba zadovoljiti kroz glazbene aktivnosti su dječja potreba za igrom, razvoj ustrajnosti, koncentracije i pažnje djeteta. Neke od spoznajnih potreba djeteta su razvoj slušne percepcije, razvoj taktilne percepcije, razvoj pozitivnih stavova prema okolini i razvoj osjećaja pripadnosti grupi, razvoj spoznaja o životinjskom svijetu, razvoj spoznaja o glazbi, stjecanje spoznaja o povezanosti ljudi i prirode te o posljedicama naših postupaka (http://www.academia.edu/5742040/Programsko_usmjerenje_odgoja_i_obrazovanja_pred%C5%A1kolske_djece, 05.03.2015).

Svaku glazbenu aktivnost možemo započeti razgovorom o temi koja se spominje u pjesmi kako bi djecu uveli u aktivnost koja slijedi. Uz razgovor je poželjno imati vizualno pomagalo

u obliku slikovnice, knjige ili filma na zadanu temu ili omogućiti djeci rad sa glazbenim instrumentima koji se koriste u pjesmi kako bi djeca dobila vizualnu sliku teme zadatka. Glavni dio svake glazbene aktivnosti je slušanje odabrane pjesme, nakon čega slijedi razgovor i upoznavanje sa novim pojmovima i glazbenim elementima.

Najizraženija korelacija prirode i glazbe u navedenim pjesmama su teme odnosno tekstovi pjesama koji govore o različitim životinjama, no neke pjesme asociraju melodijom na pojave u prirodi kao na primjer zvuk vjetra, šum lišća ili žuborenje potoka.

Velik je broj skladbi koje su opjevale i koje spominju životinje, za ovaj rad sam napravila izbor pjesmama koje su prikladne, zbog jednostavnosti, za obradu u predškolskim ustanovama.

3.1.1. Pjesma *Laste*

Pjesma *Laste* je dječja pjesma koju je moguće obraditi sa djecom mlađe predškolske dobi. Djeca kroz pjesmu uče o životinjskom svijetu. U prethodnoj aktivnosti prije obrade pjesme, djecu upoznajemo sa životinjama koje imaju krila, odnosno, s pticama. Razgovorom potičemo razmišljanje djece o općim karakteristikama ptica, odnosno o perju, kljunu i krilima. Zatim opisujemo, uz pomoć slikovnice, perje lastavice koje je tamnoplave ili tamnozeleno boje, kljun koji je kratak, krila koja im služe za let te rep koji je jedinstven. Lastavice žive visoko na drveću, u gnijezdu koje su same napravile od lišća i granja. Male lastavice se izlegu iz jaja te ih roditelji hrane i uče letjeti sve dok nisu same sposobne za život. Lastavice se hrane malenim kukcima te odrasle ptice u svojem kljunu nose hranu u gnijezdo malim ptićima koji nisu spremni na samostalan let. U glavnom dijelu aktivnosti, djeca slušaju pjesmu te ju pokušavaju zapamtiti. Uz razgovor o pjesmi, djeca usvajaju nove riječi, a prvo slušajući, a potom i pjevajući djeca usvajaju glazbene elemente; melodiju i ritam. Kroz pjesmu također uče o ponašanju životinja s mladima, odnosno o tome kako životinje brinu o svojim mladuncima. Pjesma je primjerena kao uvod u proljeće jer se lastavice smatraju vjesnicima proljeća. Zimi odlaze u toplije krajeve gdje se mogu prehraniti te se na proljeće vrte u svoje stare domove. Djeca usvajaju ton i melodiju pjesme, bogate rječnik te razvijaju slušne i vokalne sposobnosti kroz slušanje i interpretaciju pjesme. Pjesma je kraća, a melodija i tekst se lako pamte te djeca pjesmu mogu lako usvojiti.

Primjer 1. Pjesma *Laste*



31. Laste

G. Tartaglia

1. Tra - va ra - ste, ra - ste, le - te, le - te la - ste.
2. To ve - če - ra bit će za ma - le - ne pti - će.

No - se ma - le mr - ve, mu - ši - ce i cr - ve.
Da ne za - spu ja - dni, bez ve - če - re, gla - dni.

Izvor: Đerfi Bošnjak V. 2001:22.

3.1.2. Pjesma *Zeko i potočić* i pjesma *Zekini jadi*

U uvodnom dijelu obrade pjesama *Zeko i potočić* i *Zekini jadi*, započinjemo razgovor s djecom o godišnjim dobima: koja sve godišnja doba postoje i koje su im karakteristike. Opisujemo zimu, niske temperature, objašnjavamo pojavu leda i snijega, koji se otopi kada stigne proljeće. Upoznajemo ih s prirodom, šumama i potocima koji se u njima nalaze te sa zvukom koji proizvode odnosno šumom koji zvuči kao glazba. Potičemo ih na razgovor o šumskim životinjama, upoznajemo ih sa zečevima, njihovim izgledom i objašnjavamo zašto su im potoci važni za život. Učimo djecu o načinu na koji zečevi žive, odnosno da prave skloništa u rupama u zemlji, kako bi se sakrili od opasnosti koje vrebaju u šumi te da im skrovišta pomažu da ostanu zimi na suhome. Djeca razvijaju pozitivne stavove o prirodi i životinjama, razvijaju verbalno izražavanje te bogate rječnik. Zatim slijedi slušanje pjesme više puta kako bi djeca uspjela razumjeti i usvojiti tekst i melodiju, uslijed čega se razvija koncentracija i sposobnost pamćenja djece. Nakon odslušane pjesme, odgojitelj s djecom razgovara o tome što su slušali. Potiče se djecu na uključivanje u razgovor o temi pjesama. Pjesma *Zeko i potočić* pjeva o potočiću skrivenom pod snijegom, zeko je tužan jer je izgubio svoj potočić, međutim, kada zima završi, snijeg se otopi i on se pojavi. Djeca se susreću s osjećajima tuge kada zeko ne može pronaći svoj potočić te sa osjećajem sreće kada se led otopi i shvati da ga nije izgubio. Tema pjesme *Zekini jadi* je zeko koji trči kući gladan i žedan, kod kuće je siguran, dok vani u šumi vrebava opasnost u obliku lovačkih pasa. Pjesma se sastoji od tri rimovane strofe,

zanimljiva je i razigrana pjesma. *Zeko i potočić* ima laganu melodiju, tempo pjesme je spor i ima četiri strofe. Nakon odslušanih pjesama, započinje se razgovor o glazbenim elementima pjesme, odnosno o melodiji, tempu, strofama i rimi. Tijekom cijele aktivnosti djeca razvijaju psihofizičke sposobnosti kao na primjer razvoj koncentracije, ustrajnosti, govornog aparata kroz verbalno izražavanje, razvoj slušne percepcije. Djeca osjećaju empatiju i razvijaju znanja o zečevima te usavršavaju glazbene sposobnosti kroz pjevanje, plesanje i praćenje ritma.

Primjer 2. Pjesma *Zeko i potočić*

Zeko i potočić

Branko Mihaljević

U jed - noj zim - skoj no - ċi tam gdje je vi - sok brijeg —
 A je - dan ma - li ze - ko taj po - tok tra - ži svud —

smr - znu - o se po - to - ċić i po - kri - o ga snijeg —
 gdje je kud je ne - sta - o to nje - mu ti - šti grud; — i

pla - ċe, pla - ċe ze - ko mal' za po - to - ċi - ċem tim —

ža - li, ža - li ze - ko mal' i ža - li sr - cem svim — i svim —

I misli, misli zeko,
 ta gdje je potok taj?
 Možda laste slijedi on
 u dalek južni kraj.

Izvor: Ivanović M., Taučar A. 1998:27.

Primjer 3. Pjesma *Zekini jadi*

Zekini jadi

Tekst: Zlata Kolarić-Kišur Glazba: Alfi Kabiljo

Moderato (♩ = 120)

The musical score is written in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of eight staves of music. The first staff is an instrumental introduction with a forte (f) dynamic. The second staff begins the vocal melody with lyrics 'La - la - la - la la - la - la - la la - la - la - la la.' and includes dynamics mf and p. The third staff continues the lyrics 'iz da - le - ka, o - b'lje - va ga znoj. Tr - či ja - dan, že - dan, gla - dan'. The fourth staff has lyrics 'i uz - di - še: Joj! mp Pre - pa - o se jer je ne - 'ko po - vi - knu - o:'. The fifth staff has lyrics 'Stoj! Pa će tr - kom da se sklo - ni u ku - će - rak svoj.'. The sixth staff has lyrics 'mf Ka - da sti - že u ku - či - cu ma - li ze - ko moj, sr - ce mu je'. The seventh staff has lyrics 'za - i - gra - lo hu - ja, hu - ja hoj, f sr - ce mu je za - i - gra - lo'. The eighth staff has lyrics 'hu - ja, hu - ja, hoj! hoj! Hu - ja, hu - ja, hoj!' and includes first and second endings marked '1. G' and '2. G'. Chord symbols (C, G, D7) are placed above the notes. Dynamics (f, mf, p, mp) are placed below the notes.

f La - la - la - la la - la - la - la la - la - la - la la. *p* Ju - ri ze - ka

iz da - le - ka, o - b'lje - va ga znoj. Tr - či ja - dan, že - dan, gla - dan

i uz - di - še: Joj! *mp* Pre - pa - o se jer je ne - 'ko po - vi - knu - o:

Stoj! Pa će tr - kom da se sklo - ni u ku - će - rak svoj.

mf Ka - da sti - že u ku - či - cu ma - li ze - ko moj, sr - ce mu je

za - i - gra - lo hu - ja, hu - ja hoj, *f* sr - ce mu je za - i - gra - lo

hu - ja, hu - ja, hoj! hoj! Hu - ja, hu - ja, hoj!

Izvor: Kabiljo, A. 2004:22.

3.1.3. Pjesma *Pustolovina maloga Juju*

Djecu uvodimo u aktivnost obrade pjesme *Pustolovina maloga Juju*, razgovorom o rijekama i životinjama koje se u njoj nalaze. Kao pomoćno sredstvo može poslužiti slikovnica ili ilustrirana knjiga o riječnim životinjama. Učimo ih da postoji veliki broj rijeka na svijetu te da je rijeka Nil u Africi jedna od najdužih. Navodimo da se životinje koje žive u hrvatskim rijekama mogu razlikovati od životinja koje se nalaze u rijekama drugih podneblja. Kao razlog tome možemo navesti vremenske uvjete: neke životinje ne bi preživjele u hladnim rijekama. Kroz razgovor opisujemo krokodile: kako izgledaju, gdje žive i čime se hrane. Krokodili su gmazovi koji žive u vodi, ali se mogu kretati i po kopnu. Imaju vrlo specifično tijelo koje je prekriveno ljuskastim oklopom te mogu narasti do sedam metara. Glavni dio aktivnosti je slušanje pjesme, onoliko puta koliko je to potrebno i djeci zanimljivo. Započinje aktivno iznošenje mišljenja djece o pjesmi, kao i razgovor o temi pjesme. U pjesmi se spominju mama i tata kojima krokodil uzme dijete te im ga vraća nakon ispunjenih zahtjeva. Pjesma *Pustolovina maloga Juju* je vrlo dinamičnog karaktera i melodična je. Ima sedam strofa te ju djeca mlađe predškolske dobi teže zapamte u cijelosti, stoga je važno kroz određeni vremenski period ponavljati aktivnost slušanja. Pjesma je poučnog karaktera jer djeca uče o prirodi i životinjama koje se ne nalaze u području koje ih okružuje. Uče poštivati ljude i životinje, prihvaćati različitosti, razvijaju znanje o životinjama te glazbenim elementima odnosno o dinamici, tonu i tempu pjesme te razvijaju sposobnost slušanja.

Primjer 4. Pjesma *Pustolovina maloga Juju*

177. Pustolovina maloga Juju

P. Bergamo

Umjereno brzo

1. Bi - la ma - ma Ku - kun - ka, Ku - kun - ka, bi - o ta - ta Ta - ran - ta,
2. Je - dnom su se še - ta - li, še - ta - li, kraj du - bo - ke rije - ke Nil,
3. Sko - či na - glo kro - ko - dil, kro - ko - dil, iz du - bo - ke rije - ke Nil,

Ta - ran - ta, i - ma - li su ma - lo - ga Ju - ju. _____
rije - ke Nil, gdje je bi - o ve - lik kro - ko - dil. _____
rije - ke Nil, i od - ne - se ma - lo - ga Ju - ju. _____

4. Plače mama Kukunka, Kukunka,
Plače tata Taranta, Taranta,
Vrati nama našega Juju.

5. Veli njemu krokodil, krokodil,
Iz duboke rijeke Nil, rijeke Nil,
Dones'te mi vola pečenog.

6. Trči mama Kukunka, Kukunka
Trči tata Taranta, Taranta,
Donijeli su vola pečenog.

7. Kaže njima krokodil, krokodil,
Iz duboke rijeke Nil, rijeke Nil,
Evo vama vašega Juju.

Izvor: Đerfi Bošnjak V. 2001:114.

3.1.4. Pjesma *Izgubljeno pile*

Djecu uvodimo u glazbenu aktivnost uz pomoć slikovnice o životinjama i razgovorom. Pjesma *Izgubljeno pile* je zabavnog karaktera, služi za razonodu, a govori o izgubljenim životinjama koje treba pronaći. Tema pjesme su izgubljeno pile, koka i slončić. Odgojitelj aktivnost može započeti razgovorom o domaćim životinjama te razlogu zašto se uopće te životinje nazivaju domaćim životinjama; koje sve životinje čovjek može imati u svome dvorištu, a koje životinje žive slobodno u prirodi. Odgojitelj objašnjava djeci da se iz jajeta izlegne pile te naraste u kokoš ili pijetla. Ova pjesma je idealna za objašnjavanje djeci kako pilići žive i čime se hrane. Potiče ih se na razgovor o slonovima, o njihovom staništu i prehrani. Slonovi su najveći kopneni sisavci, imaju velike uši, dugu surlu te sivu kožu prekrivenu dlakama. Slonovi su velike životinje, za razliku od pilića koji su jako mali te je slona teško izgubiti, no u pjesmi se upravo to i dogodilo. Potiče ih se na razmišljanje kako bi se moglo izgubiti slona. Kako bi

potakli dječju znatiželju o zadanoj aktivnosti, prije glavnog djela aktivnosti se oponaša glasanje pilića, koka, pijetla te slona. Glavna aktivnost je slušanje pjesme koju djeca brzo usvajaju jer je polagana i kratka. Ima šest strofa, ali je svaka druga strofa od dva retka, a ostale od četiri. Djeca usvajaju pjesmu, razvijaju vokalne sposobnosti, smisao za ritam, logično razmišljanje, usvajaju nove riječi, plesom uz glazbu se razvijaju fizičke sposobnosti djece te razgovorom, vokalne i izražajne sposobnosti. S ovom pjesmom možemo raditi na dinamici. Igru toplo-hladno zamijenimo igrom piano (tiho)-forte (glasno). Pjevamo tiho dok dijete traži skrivenu pile, a sve glasnije (crescendo) dok se približava piletu i glasno, odnosno najglasnije kad pronade pile.

Primjer 5. Pjesma *Izgubljeno pile*

Izgubljeno pile

Vladimir Tomerlin

Veselo

I - ma - li smo pi - le, ma - lo pi - le,
jed - no ma - lo pi - le od tri ki - le.
A - li pi - le ne - sta - de, i - di pa ga tra - ži!
Mož - da će se ja - vi - ti, daj mu ša - ku ra - ži!

Imali smo koku, malu koku,
jednu malu koku zlatooku.
Ali koka nestade, idi pa je traži!
Možda će se javiti, daj joj šaku raži!

Imali smo slona, malog slona,
jednog malog slona od sto tona.
Ali slonić nestade, idi pa ga traži!
Možda će se javiti, daj mu šaku raži!

Izvor: Ivanović M., Taučar A. 2001:28.

3.1.5. Pjesma *Maca prede*

Glazbena aktivnost je obrada pjesme *Maca prede*. Pjesma je pogodna za djecu svih dobi pa tako i za najmlađu predškolsku dob. Uvod u aktivnost je razgovor o glazbi i životinjama. Kroz razgovor nabrajamo kućne ljubimce te opisujemo mačke. Djeca uče o izgledu mačaka, krznu

koje može biti raznih boja, oštrim zubima i kandžama. Opisujemo izgled repa te učimo da on služi za održavanje ravnoteže. Mačke su kućne životinje jer su pitome i brzo se naviknu na život uz ljude. Djecu se uči kako treba postupati sa mačkama i kako se brinuti o njima. Prije slušanja pjesme djeci napominjemo da pjesma ima tri strofe i da je polaganog tempa, zatim kroz aktivan razgovor razvijaju znanje o tempu i strofama. Pjesma govori o maci koja prede ispred peći, o djeci koja tkaju platno da im mama sašije novo ruho te o tome kako će tata doći kući. Ova pjesma je kao podsjetnik na lijepo ponašanje, odnosno da se dobro vraća dobrim. Djeca su bila dobra i pomogla mami te će ih tata pohvaliti i nagraditi za to. Tijekom aktivnosti se usvajaju novi pojmovi kao što su „ruho“ i „platno“, uče o vrijednostima kao što su dobrota i poslušnost, usvajaju glazbene vještine poput praćenja ritma te razvijaju svoje verbalne sposobnosti. Pjesma *Maca prede* je pogodna kao uvod u aktivnosti o kućnim životinjama jer su sva djeca upoznata sa mačkama te ih jednostavno vole.

Primjer 6. Pjesma *Maca prede*

Maca prede

Umjereno Narodna

Po - kraj pe - či ma - ca pre - la, do nje do - bra dje - ca sje - la,
 pa joj ti - ho šap - tat sta - la: "Pre - di, pre - di ma - čo ma - la!"

Mi ćemo si platno tkati,
 platno našoj mami dati.
 Mama će nam dobra biti,
 novo ruho nam sašiti.

A kad tata dođe kući,
 lijepo ćemo se obući.
 Tata će se veseliti,
 sve nas redom zagrliti.

Izvor: Ivanović M., Taučar A. 2001:15.

3.1.6. Pjesma *Miš*

Pjesma *Miš* je vesela i razigrana te na uzbuđljiv način upoznaje djecu s miševima. Prije obrade pjesme, razgovorom uvodimo djecu u uzbuđljiv svijet životinja. Opisujemo izgled miševa, rep koji je dug koliko i tijelo te krzno koje je najčešće smeđe boje. Miševi žive

posvuda, blizu kuća i u šumama. Djeca uče da miševi pripadaju porodici glodavaca te su aktivniji u sumrak ili noću. Glavni dio aktivnosti je sama obrada pjesme i u ovom djelu djeca saznaju sve nove informacije o miševima. Uče da miševi jedu sir i kruh, ali i sve ostalo na što naiđu, vole grickati stvari koje služe za prehranu ali i one koje nisu jestive. Putem pjesme djeca uče o odnosu miševa i mačaka, miševi se boje mačaka koje ih žele uloviti. Djeca razvijaju svoje znanje o glodavcima i bogate rječnik novim riječima i značenjima. Pjesma služi za razvoj vokalnih sposobnosti, motoričkih sposobnosti te za usvajanje ritma i melodije.

Primjer 7. Pjesma *Miš*

26. Miš

T. Petrović

1. Ra-do gric-kam kruh i sir a-li mo-gu i pa-pir.
2. Od ma-ča-ka sav se-je-žim, pa u ru-pu smje-sta bje-žim.

Prijev

O-dje-ća mi me-kan pliš, po-zna-te me ja sam miš, ja sam miš.

Izvor: Đerfi Bošnjak V. 2001:19.

3.1.7. Pjesma *Pčela*

Pjesma je prigodna za obradu s djecom mlađe i starije predškolske dobi. U prethodnoj pripremi prije obrade pjesme, ali i kroz obradu pjesme, djeca usvajaju znanja o životinjama. Pčele pripadaju kukcima, malene su, imaju krila pomoću kojih lete i ticala koja im služe za osjet. Ovom pjesmom je lijepo opisan jedan dan u životu pčele. One lete s cvijeta na cvijet skupljajući pelud od koje kasnije nastaje med. Djeca uče o procesu nastanka meda, o košnicama u kojima pčele žive i u kojima proizvode med. Pčelama je med zaliha hrane koja im pomaže da prežive duge i hladne zime, međutim med je i za ljude vrlo zdrava namirnica. Pčele su jedine životinje koje proizvode hranu koju i ljudi jedu. Djeci se može donijeti košnica kako bi ju sami mogli opipati i vidjeti kako izgleda. Pčele su marljive životinje koje se trude da im je košnica uvijek čista i da uvijek imaju hrane. Djeca uče o karakteristikama pčela, o

marljivosti i zajedništvu. U košnici u kojoj ima na tisuće pčela, svaka ima svoj zadatak koji treba napraviti za dobrobit cijele zajednice. Osim o svijetu životinja djeca uče o glazbi i glazbenim elementima kao na primjer o rimi u kojoj je pjesma pisana. Uz razvoj znanja, razvijaju pamćenje te ritam slušajući pjesmicu.

Primjer 8. Pjesma *Pčela*

140. Pčela

I. Golčić

Legato

mp

1. Zu - jim, le - tim, le - tim, zu - jim, o - ko cvije - ća stal - no bru - jim.
 2. Le - tim, le - tim ci - o dan, pe - lud skup - ljam po - vaz - dan.
 3. Sku - pljam pe - lud sve u red, od nje - ga će bi - ti med.

p

Zu - zu, zu - zu, zu - zu zu, li - va - da je mo - ja tu, mo - ja tu.
 Zu - zu, zu - zu, zu - zu zu, koš - ni - ca je mo - ja tu, mo - ja tu.
 Zu - zu, zu - zu, zu - zu zu, zla - ćan med je sa - da tu, sa - da tu.

Izvor: Đerfi Bošnjak V. 2001:86.

3.1.8. Pjesma *Vjeverica*

Pjesmom *Vjeverica* djeca se upoznaju sa malim, simpatičnim glodavcima koji žive u šumama, parkovima i vrtovima te svoja gnijezda grade visoko na drveću. U gnijezdo sakrivaju hranu koju pronađu kako tijekom zime ne bi bile gladne. Vjeverice ne spavaju pravi zimski san, odnosno povremeno se bude tijekom zime. Hrane se plodovima koje pronađu u šumi kao na primjer orasima, raznim bobicama, sjemenkama, žirevima i gljivama. Aktivnošću koja predhodi učenju pjesme, djecu podsjećamo na obilježja pjesme te na njezine elemente kao na primjer ritam, brzinu koja može biti brza, spora ili umjerena te na sadržaj pjesme. Učimo ih o vjevericama i njihovim aktivnostima. Kroz samu pjesmu djeca saznaju da vjeverice žive na drveću po kojemu se vole penjati i da se hrane lješnjacima. Djeca uče o izgledu vjeverica za koje je karakterističan dugi krznati rep. Krzno vjeverice je najčešće crvenosmeđe ili crne boje, dok je odozdo bijele boje. Pjesma je prigodna kao uvod u učenje o šumama u kojima vjeverice žive. Šume su jako važne za opstanak životinja, stoga je važno da ih ljudi čuvaju i štite. Djeci

se može pomoću vjeverica objasniti zašto je važno da se brine o očuvanju šuma. Ako uništimo šume, uništavamo dom vjeverice koja ne bi mogla preživjeti bez njih. Šume su prepune drveća koje služi kao dom nekim životinjama. Drveće i biljke koje raste u šumama daju životinjama hranu, dok im potoci i jezera daju vodu. Osim za zabavu, pjesma *Vjeverica* služi za stvaranje svijesti djece o povezanosti životinja i šuma sa ljudima.

Primjer 9. Pjesma *Vjeverica*

143. Vjeverica

Andantino I. Golčić

mf 1. Ska-čem kroš-njom go-re-do-lje, jer sam u-vijek do-bre vo-lje.
 2. Na-kon tr-ke kad se smi-rim, s gra-na šut-ke na te vi-rim.
 3. U dup-lji-ci ja se sta-nim, lješ-nja-ci-ma se-be hra-nim.

III. kitica

Pripjev:

f Tr-čim vjež-bam s mno-go ža-ra, tr-ča-nje me ne u-ma-ra,
 tr-čim, vjež-bam s mno-go ža-ra, tr-ča-nje me ne u-ma-ra.

Izvor: Đerfi Bošnjak V. 2001:42.

3. 2. Skladbe s izvanglazbenim sadržajem o životinjama

Glazbu koja sadrži izvanglazbeni sadržaj nazivamo programnom glazbom. Programnost se očituje u naslovu ili tekstom koji je zapisan neposredno pred partiturom i sadrži opis skladateljeve interpretacije glazbom. Jedna od takvih skladbi je *Karneval životinja* kojeg opisujem u sljedećem potpoglavlju.

3.2.1. *Karneval životinja*

Karneval životinja je skladao Camile Saint-Saens, to je instrumentalna, programna, romantična suita koja se sastoji od četrnaest stavaka. Svaki stavak ima naslov koji upućuje na izvanglazbeni sadržaj samog stavka. Skladba traje oko 25 minuta te je pisana za ansambl od dva klavira, dvije violine, violu, violončelo, kontrabas, flautu, klarinet, harmoniku i ksilofon. Djelo je nastalo u malom austrijskom selu 1886. godine. Prvi javni nastup je bio 25. veljače 1922. godine, nakon smrti skladatelja. *Karneval životinja* je jedno od najizvođenijih djela Camilla Saint-Saensa te je vrlo pogodno za obradu u predškolskom razdoblju kao i u nižim razredima osnovne škole.

Djelo *Karneval životinja* se redovno koristi u edukativnim programima za djecu i mlade kao sredstvo za upoznavanje djece sa životinjama te sa glazbenim instrumentima. Kroz ovo djelo djeca i mladi upoznaju izgled i zvuk koji proizvodi svaki pojedini instrument koji se u djelu koristi. Profesorica Ilgen Pavačić iz osnovne škole "Vrh" iz Vrha na Krku napisala je na stranici Hrvatskog narodnog kazališta pohvalu svim sudionicima u izvedbi *Karnevala životinja*.

„Željela bih pohvaliti današnji edukativni koncert s kojeg su učenici čak i oni manje zainteresirani otišli puni dojmova, prezadovoljni i bogatiji za puno novih saznanja koja u učionici teško na takav način mogu doživjeti! Također sve pohvale dirigentu Igoru Vlajniću koji na tako prekrasan, neposredan, jednostavan, pedagoški način pristupa objašnjavanju i približavanju glazbenih pojmova pod čijim su me dojmom učenici stalno nešto konstruktivno zapitkivali, a pridonijet će to i većoj motiviranosti, pozornosti i prihvaćanju katkad i prezahtjevnih i apstraktnih im glazbenih pojmova, vrsta i sastavnica! Prezadovoljna sam i od srca mu zahvaljujem na iznimnom trudu, talentiranosti i predanosti tom prezahtjevnom pozivu! Samo tako naprijed! Srdačno pozdravljam dirigenta, izvrsne instrumentaliste i cijeli ansambl! HVALA VAM!!" (<http://www.hnk-zajc.hr/Default.aspx?art=10894&sec=8846>, 21.10.2014).

Djelo *Karneval životinja* se sastoji od četrnaest stavaka te je svaki posvećen nekoj životinji ili grupi životinja.

- I. Uvod u kraljevski marš lava
- II. Kokoši i pilići
- III. Mazge (Hitre životinje)

- IV. Kornjače
- V. Slon
- VI. Klokani
- VII. Akvarijum
- VIII. Dugouhe ličnosti
- IX. Kukavica na kraju šume
- X. Ptičji kavez
- XI. Pijanisti
- XII. Fosili
- XIII. Labud
- XIV. Finale (<http://vasapavic.me/projekti/23-03-2012-karneval-zivotinja>, 20.05.2015).

3.3. Životinje u glazbeno-scenskim djelima

Životinje se često pojavljuju u glazbeno-scenskim djelima. Postoji velik broj djela koja glazbom, plesom i scenografijom pričaju o životinjama. Takvim se djelima, osim za upoznavanje s glazbenim elementima glazbe, djeca upoznaju s prirodom i prirodnim fenomenima. Uče o ljudskim glasovima, o sposobnostima ljudskog glasa te imaju mogućnost vidjeti koordinaciju tijela plesom, uče o estetici kroz scenu i kostime glumaca. Veliki je broj pogodnosti koje glazbeno-scenska djela pružaju djeci predškolske dobi.

3.3.1. *Pčelica Maja*

Pčelica Maja je dječja opera koju je napisao hrvatski skladatelj Bruno Bjelinski 1952. godine, prema priči Waldemara Bonselsa. Premijerno je izvedena u Rijeci 1963. godine te traje sat i 45 minuta, bez stanke (Gortan-Carlin, Raca, 2013).

„To je djelo po svojoj posebnosti i glazbenoj doradenosti jedno od najzanimljivijih takve vrste u svjetskoj opernoj literaturi. Djelo je namijenjeno najmlađoj opernoj publici koja se kroz priče identificira s osnovnim postulatima svijeta i prirode, a glazbenim prosedeom, orkestralno i melodijski interesantnim i bogatim te nerijetko ilustrativnim, upoznaje se sa bogatstvom opernoga stvaralaštva. Ovom predstavom naše kazalište započinje brigu oko stasanja svoje publike“ (<http://www.hnk-zajc.hr/Default.aspx?sec=1667>, 25.10.2014).

Ovim djelom se djeca upoznaju s operom na zanimljiv i privlačan način. Opera se ističe dinamičnošću koja je dočarana plesom i pjevanjem. Tema opere je pčelica Maja i sve njezine zgrade i nezgrade. Pčelica Maja se razlikuje od ostalih pčelica u košnici po njezinoj znatiželji i istraživačkom duhu koji ju natjera da izađe van iz košnice i upozna svijet. U vanjskom svijetu upoznaje razne kukce te s njima postaje prijateljica unatoč njihovim razlikama. Stršljeni su zli likovi u ovoj priči koji žive kao paraziti te ne žele raditi. Dok pčelice vrijedno rade u svojoj košnici, stršljeni napadaju košnicu te ju pčelica Maja spasi. Na posljetku su njezine prijateljice pčelice oduševljene njezinom hrabrošću, a ona je junak cijele priče. Kroz operu su kukci prikazani kao pripadnici različitih naroda, na taj se način djeca upoznaju s ljudima koji ih okružuju, odnosno sa razlikama i sličnostima među različitim rasama. Ova opera sadrži pouku za djecu, odnosno uči djecu da treba biti znatiželjan i otvoren, tako se stječu prijatelji te treba biti hrabar jer ako vjeruješ u sebe, sve je moguće. Opera *Pčelica Maja* je idealna kao uvod u aktivnosti o proljeću i ljetu. Tada pčelice marljivo rade kako bi napravile med. Djeci se može opisati proces nastanka meda, od prikupljanja soka s biljaka pa do konačnog produkta kojega i ljudi koriste.

3.3.2. *Mačak u čizmama*

Mačak u čizmama je operna igra Gioacchina Rossinija čiji je redatelj i libretist Zdenko Niessner. Premijerno je izvedena 17. veljače 2010. godine u Zagrebu. *Mačak u čizmama* je nastao u koprodukciji Dječjeg kazališta Dubrava i Udruge Mala opera (Gortan-Carlin, Racan, 2013).

Opera za djecu *Mačak u čizmama* namijenjena je najmlađoj publici. Napravljena je po bajci koju je napisao Charles Perrault u 17. stoljeću. U operu-bajku su umetnuti dijelovi opere *Talijanka u Alžiru* istoga skladatelja. Tehnika kombiniranja dijelova različitih umjetničkih djela koja se zove *pasticcio* ili *pastiche*. Traje oko 45 minuta, a tema opere je obračun mačka i čarobnjaka koji ga je stvorio. Glavni lik opere je neobični mačak koji ima sposobnost govora te nosi čizme. Nakon što mlinar umre, siromašnom sinu u nasljedstvo ostavlja mačka. Mlinarev sin se zaljubi u princezu te mu neobični mačak pomaže da ju osvoji. Mačak u čizmama pokušava oteti dvorac i na kraju uspije, a princeza i mlinarev sin ostanu zajedno. Priča opere je djeci poznata kroz bajku te im je zbog toga lakše pratiti radnju opere. Opera kroz duhovite duete i arije te kroz domišljatu scenografiju djecu upoznaje sa svijetom umjetnosti. Kroz djelo djeca uče o elementima opere, o glazbi te o scenografiji. Pouku koju

ovo djelo nosi u sebi je vrlo važno da djeca usvoje: osjećaj vrijednosti bez obzira na stalež kojem pripadaju. Vrijednost čovjeka se ne mjeri po tome koliko materijalnih dobra posjeduje, već koliko moralnih vrijednosti i dobrote sadrži u sebi. Pouka opere je poštivanje svakog čovjeka, bez obzira na posao sa kojim se bavi, treba poštivati svakoga, bio on mlinarev sin ili kralj (<https://www.teatar.hr/32808/macak-u-cizmama-2>, 27.10.2014).

3.3.3. *Ježeva kućica*

Ježeva kućica je uglazbljena priča napisana za djecu i mlade. Praizvedba priče je bila u Sarajevu 1963. godine, a libreto je napisao Jovan Aleksić prema stihovima Branka Ćopića iz 1948. godine. Glavni lik priče je Jež koji brani svoj dom. Lija ima najraskošniju kuću u cijeloj šumi te poziva Ježića na večeru. No Ježić, nakon obilne večere, odbija tamo prespavati. Lijin zli um odmah pomisli da Jež ima veliku, raskošniju vilu kada će radije otići kući nego ostati u njezinoj kući. Kada Jež ode, Lija ga prati te se razočara kada vidi da je Ježeva kućica mala. Putem Lija sretne medu, vuka i divlju svinju koji odluče sa njom do Ježa kako bi mu se narugali i opljačkali ga. Jež hrabro brani svoju kućicu odgovarajući napadačima da će oni loše proći u životu, jer onaj tko ne voli svoj dom, neće imati zaklon kada mu zatreba. Na kraju priče Lija shvati da je Jež u pravu i da svoju kuću treba voljeti. Pouka priče je da nije potrebno puno za sreću, Ježić je bio sretan u svojoj maloj kućici jer mu je to bio dom, odnosno da je skromnim ljudima malo potrebno za sreću, dok pohlepni ljudi bez obzira koliko imaju, nisu sretni. Priča je dinamična i vesela, a melodija razigrana. Scenografija i kostimi su veselih i šarenih boja kako bi privukli dječju pažnju te vjerno dočaravaju životinje. Ova priča je pogodna za opis ljudskih osobina jer su postupcima i razmišljanjima životinja opisane pohlepa, razmetljivost kao i dobrota, marljivost i skromnost. Uglazbljenom pričom se želi potaknuti djecu na razmišljanje o važnosti poštivanja sebe i drugih bez obzira na materijalne vrijednosti. Pogodna je za upoznavanje djece s uglazbljenim pričama jer raspjevane životinje brzo zadobiju dječju pažnju i zanimanje čak i najmlađe publike (<http://nps.ba/Novost.aspx?broj=35&lang=BS>, 27.10.2014). U sklopu projekta jedne izdavačke kuće, *Ježeva kućica* je pronašla put do Ujedinjenog Kraljevstva u obliku opere za djecu i mlade. Opera je osmišljena tako da u njoj sudjeluju profesionalni glazbenici ali i djeca iz osnovne škole. Jedan od ciljeva projekta je da se svojoj djeci omogući sudjelovanje u operi, bez obzira na njihove sposobnosti. Opera je svoju prvu izvedbu doživjela 9. studenog 2012. godine u Londonu (<http://www.velikabritanija.net/2012/10/11/jezeva-kucica-djecja-opera>, 12.03.2015).

3.3.4. *Labuđe jezero*

Labuđe jezero je jedan od najpopularnijih i najpoznatijih baleta današnjice. To je melodramatična ljubavna priča o dobru i zlu, koju veličanstvena i osjećajna glazba u pozadini upotpunjuje. Praizvedba baleta je održana 1877. godine u Moskvi. Balet je u četiri čina, glazbu je napisao Petar Iljič Čajkovski između 1875. i 1876. godine, dok su libreto zajedno napisali Vladimir Begičev i Vasilij Geltzner (<http://studentski.hr/zabava/na-danasnji-dan/premijera-baleta-labude-jezero>, 22.05.2015). Balet započinje krunidbom princa koji zatim odlazi u lov. Pokraj jezera ugleda prekrasnu djevojku koju je zli čarobnjak pretvorio u labudicu te ju samo prava ljubav može spasiti. On joj se zaklinje da će se vratiti po nju. U međuvremenu, brzopleto odabire drugu djevojku za svoju ženu te se javljaju gromovi i princ pada u nesvijest. Osviješten, trči do svoje labudice s kojom započinje novi život. Tema cijelog baleta su labudovi, pa tako i balet završava upravo labudovima. Ritam glazbe je klasičan, pravilna je izmjena tonova. Ansambl dolazi do izražaja kao izuzetno aktivno plesačko tijelo. Kroz cijelo djelo je melodija lagana i smirujuća, no u dramatičnim situacijama, melodija pojačava napetost. *Labuđe jezero* u pratnji ima veliki orkestar koji čine gudački instrumenti odnosno violine, viole, violončela, harfe te puhačke instrumente odnosno flaute, oboe, klarineti, trube te udaralački instrumenti kao bubnjevi, činele i kastanjete. Životinje i glazba su u ovoj operi povezane na više načina. Iako su princ i labudica u glavnim ulogama baleta, bijele balerine imaju važne uloge u baletu i predstavljaju bijele labudice koje je začarao čarobnjak. U baletu je vrlo realno prikazana gracioznost, gipkost i ljepota pokreta samog labuda. Pokreti balerina su usklađeni sa ritmom melodije, odnosno glazba dočarava osjećaje i opisuje radnju koja se događa tijekom baleta. Nježna i lagana muzika opisuje osjećaje ljubavi dok nas jaki tonovi uvode u radnje koje su napete. Već samim slušanjem glazbe Čajkovskog možemo naslutiti što se događa kroz balet. Bijele baletne haljine asociraju na bijele labudice, a pokreti su elegantni i graciozni poput labuđih. Cijelim djelom glazba podsjeća na proljeće uz jezero koje je malo obasjano suncem, dok samo na trenutke nebom prolete oblaci. Povezanost glazbe i životinja u djelu je prvenstveno sama radnja opere u kojoj labudica ima glavnu ulogu te naslov djela odnosno *Labuđe jezero*. U djelu su savršeno usklađene glazba, scenografija i ples. *Labuđe jezero* je jedan od najpoznatijih baleta zbog prekrasnih melodija i romantične radnje koja privlači publiku (<http://www.balet.com.hr/labue-jezero-2>, 23.05.2015).

3.3.5. *Žar ptica*

Žar ptica je balet Igora Stravinskog. Zasnovano na ruskim bajkama, djelo je doživjelo svjetski uspjeh praizvedbom u Parizu 1910. godine. Okosnica svega je bajka o čarobnoj ptici i njenom čudotvornom peru te o zlom čarobnjaku i njegovom carstvu. Tema djela je čarobna *Žar ptica* koja pomaže princu osloboditi začarano mjesto i ljude. Princ je uhvatio pticu te ju nakon njezine molbe za život pusti na slobodu, sa zahtjevom da ona njemu pomogne. Kada se princ posvađa sa zlim čarobnjakom, *Žar ptica* začara stvorenja koje je čarobnjak poslao na princa te one počnu plesati. Na kraju bajke, čarobnjaka ubije *Žar ptica* te sa njegovom smrću nestaju sve zle čarolije. *Žar ptica* tada sa svojim posljednjim nastupom slavi svoju pobjedu. Pouka ovog djela, kao kod svih lijepih bajki, je da ljubav i dobrota pobjeđuju zlo i tamu. Kroz ovaj balet djeca uče o osnovama i elementima baleta, o glazbi, plesu i scenografiji koja je savršeno usklađena kako bi balet bio uspješan. *Žar ptica* može biti kao uvod u aktivnosti o proljeću, koje se promjene događaju, buđenje životinja i prirode koja je puna cvijeća i zelenog drveća. Djelo može poslužiti kao lekcija o pticama, kako postupati sa njima, čime se hrane, gdje spavaju i kako lete (Turkalj, 1980).

4. ZAKLJUČAK

Priroda je svuda oko nas i mi smo dio nje. Ljudi su zvukove, kao na primjer, šapat vjetra, rominjanje kiše i tužno cviljenje psa, iskoristili u glazbi. Ljudski glas je jedno od najjačih oružja čovjeka. Glasom čovjek može izraziti svoje mišljenje, komunicirati sa drugim ljudima, otpjevati prekrasne note. U početku se glazba temeljila samo na izvođenju melodije glasom, no ljudi su tražili nešto više: tako su nastali prvi instrumenti. U afričkim plemenima, rituali koji su se izvodili u čast bogova, izvodili su se u pratnji glazbe, a kao instrumenti poslužili su im, na primjer, drva kao udaraljke, češeri bora, životinjske kosti i kokos. Već tu počinje tijesna veza između glazbe i prirode, odnosno životinja, s obzirom da se glazba izvodila na instrumentima koji su bili sačinjeni od materijala iz prirode, ali i od materijala životinjskog podrijetla. Koristili su dlake konjskog repa za žičane instrumente, janjeću ili jareću utrobu za izradu mjehova, puhali su u životinjske rogove te proizvodili tonove. Kasnije, razvojem civilizacije i pronalaskom novih materijala, instrumenti su se razvijali, no i danas se za izradu instrumenata i dalje koriste prirodni materijali kao na primjer za izgradnju gudala, piskova i tijela instrumenata.

Od početka civilizacije životinje su nadahnuće za umjetničko stvaranje. Snaga tigra, elegancija labudova, pjev ptica i ljepota mačke, tema su brojnih pjesama i skladbi. Razlog tome je što su priroda i glazba usko povezane, a faktor koji ih povezuje je upravo čovjek. Priroda je sastavni dio čovjeka, baš kao i glazba. Čovjek vidi ljepotu prirode i želi ju ovjekovječiti pomoću glazbe, kako bi trenutak ili događaj koji mu je priroda dala, ostao zauvijek zabilježen. Svaki čovjek na drukčiji način vidi prirodu i životinje te na svoj način izražava osjećaje i opisuje doživljaje. Upravo zato jedna životinja ili zbivanje u prirodi može biti opjevana u puno pjesama, a svaka će od njih, zbog osobnog gledišta skladatelja ili pjesnika, biti jedinstvena.

Djeca predškolske dobi vole životinje, oni su im najbolji prijatelji. S njima dijele svoje tajne, one im uzvraćaju ljubav, igraju se i uče brinuti o nekome. Djeca vole i prihvaćaju pjesme o životinjama. U pjesmama životinje pričaju i pjevaju te im je to vrlo zanimljivo. Dječje pjesme o životinjama najčešće sadrže nekakvu poruku djeci. Poruke mogu biti o lijepom ponašanju, o prijateljstvu, ljubavi, dobroti, iskrenosti, o prihvaćanju različitosti. Djeca pomoću tih poruka, na zabavan i zanimljiv način, uče o svijetu koji ih okružuje. Glazba može biti podloga brojnim umjetničkim i dnevnim aktivnostima djeteta, tako pospremanje igračaka ili sobe može postati zabavno. U radu s djecom predškolskog uzrasta korelacija tema životinje s glazbom je vrlo pogodna za integriranje i drugih predmeta kao što su na primjer priroda, društvo, likovna umjetnost, ekologija, zdrava prehrana, geografija, književnost, tjelesna i zdravstvena kultura,

što se kroz analizu pjesma u radu i dokazalo. Znanstveno je dokazano da glazba djeluje pozitivno na ljude pa tako i na djecu. Osim toga, glazbom se razvija sposobnost razmišljanja i inteligencija. Plesom i sviranjem instrumenata razvijaju se pak fizički aspekti djeteta. Djeci je važno da su pjesme ili skladbe njima razumljive te je na odraslima da im pojasne temu, melodiju i instrumente. Uz to, glazba mora biti zabavna kako bi privukla dječju pažnju. Priroda, svijet u kojem živimo, oduvijek je bio prisutan u glazbi. Zvuci koje povjetarac odsvira na palminim listovima, ljudi su pretočili u pjesmu za violinu u nekom molu. Kao inspiracija ili kao materijal za instrumente, glazba će uvijek biti povezana s prirodom. Dok postoji svijeta, glazba i priroda bit će dio čovjeka.

5. LITERATURA

1. Andreis J. (1951). Historija muzike. Zagreb: Školska knjiga.
2. Andreis J., Cvetko D., Đurić-Klajn S. (1962). Historijski razvoj muzičke kulture u Jugoslaviji. Zagreb: Školska knjiga.
3. Bailey K. (1973). Ilustrirana dječja enciklopedija. Zagreb: Stvarnost, oour.
4. Čić E. (2007). Eseji o glazbi. Zagreb: Naklada E.Čić.
5. Đerfi Bošnjak V. (2001). Ja volim pjesmu, pjesma voli mene. Osijek: Grafika.
6. Gall Z. (2004). Glazbeni leksikon. Split: Marjan Tisak d.o.o.
7. Gortan Carlin, I. P.; Racan, K. (2013). Recepcija glazbeno-scenskoga djela: opera za djecu. Interdisciplinarni pristup glazbi: istraživanje, praksa i obrazovanje „Glazbena pedagogija u svjetlu sadašnjih i budućih promjena 3“. Zbornik radova s Trećeg međunarodnog simpozija glazbenih pedagoga. Vidulin-Orbanić, Sabina (ur.). Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za glazbu, Odsjek za glazbenu pedagogiju, str. 275-289.
8. Goulding P. (2004). Klasična glazba. Zagreb: V.B.Z. studio.
9. Happ E., Happ R. (2004). Skočizvuk. Zagreb: Znanje.
10. Ivanović M., Taučar A. (2001). Glazbena škrinjica 1. Zagreb: Profil.
11. Ivanović M., Taučar A. (1998). Glazbena škrinjica 3. Zagreb: Profil.
12. Jurišić G., Sam Palmić R. (2002). Brojalica: snažni glazbeni poticaj. Rijeka: Adamić.
13. Kabiljo A. (2004). Zapjevamo maleni. Zagreb: Školska knjiga.
14. Leach P. (2007). Vaše dijete. Zagreb: Algoritam.
15. Manasteriotti V. (1987). Muzički odgoj na početnom stupnju. Školska knjiga, Zagreb.
16. Martić N., Koren M., Ponudić A. Glazbeni vrtić. Zagreb: Kolarić.
17. Michels U. (2004). Atlas glazbe. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
18. Motte-Haber H. (1999). Psihologija glazbe. Jastrebarsko: Naklada Slap.
19. Muzička enciklopedija (1963). Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod.
20. Naudin C. (2004). Glazba. Zagreb: ABC naklada.
21. Petrović T. (1992). Glazbeni oblici. Zagreb: Naklada T. Petrović.
22. Carl Orff, <http://www.orff.de/en/orff-schulwerk.html>, 09.03.2015.
23. Glazba drveća, <http://www.damanhur.hr/zanimljivosti.htm>, 06.08.2014.
24. Ježeva kućica, <http://www.nps.ba/Novost.aspx?broj=35&lang=BS>, 27.10.2014.
25. Karneval životinja, <http://vasapavic.me/projekti/23-03-2012-karneval-zivotinja>, 20.05.2015
26. Korljan Z., Labuđe jezero, <http://www.balet.com.hr/labue-jezero-2>, 23.05.2015.

27. Lozina M., Premijera baleta Labuđe jezero, <http://studentski.hr/zabava/na-danasnji-dan/premijera-baleta-labude-jezero/>, 22.05.2015.
28. Mačak u čizmama, <https://www.teatar.hr/32808/macak-u-cizmama-2>, 27.10.2014.
29. Pčelica Maja, <http://www.hnk-zajc.hr/Default.aspx?sec=1667>, 25.10.2014.
30. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja, http://www.academia.edu/5742040/Programsko_usmjerenje_odgoja_i_obrazovanja_pred%C5%A1kolske_djece, 05.03.2015.
31. Sušan D., “Ježeva kućica“ kao dječja opera, <http://www.velikabritanija.net/2012/10/11/jezeva-kucica-djecja-opera>, 12.03.2015.
32. Tretnjak T., Kako bavljenje glazbom utječe na razvoj djeteta, <http://www.klokanica.hr/vrticka-dob/igra-i-aktivnosti/kako-bavljenje-glazbom-utjece-na-razvoj-djeteta-789>, 11.09.2014.
33. Veliki uspjeh edukacijskih koncerata – pohvale sa svih strana, <http://www.hnk-zajc.hr/Default.aspx?art=10894&sec=8846>, 21.10.2014.

6. SAŽETAK

Glazba je jedna od najstarijih umjetnosti koja služi u brojne svrhe. Može biti sredstvo zabave, služiti u religijskim obredima, kao terapijsko sredstvo, u raznim ceremonijama te kao sredstvo komunikacije. Priroda je svuda oko nas te ju je čovjek iskoristio kao inspiraciju u svojim umjetničkim djelima. Priroda je nadahnula čovjeka jer je slušanjem kiše, vjetra, mora i pjeva ptica, poželio da i on može skladati lijepe melodije. Skladbama i pjesmama tema može biti sve što postoji na svijetu te sve što se maštom može zamisliti. Jedna od tema su životinje, djeci omiljena tema jer su sa životinjama vrlo povezani. Glazba ima važnu ulogu u razvoju djece. Pomaže pri razvijanju fizičkih i psihičkih aspekata djetetova razvoja te im daje informacije o svijetu koji ih okružuje, pomaže im da lakše obavljaju svakodnevne aktivnosti. Djeca se trebaju baviti glazbenim aktivnostima jer glazba potiče cjelokupan razvoj ličnosti djeteta.

Glazba se dijeli na vokalnu, instrumentalnu te vokalno-instrumentalnu. Vokalna glazba se izvodi ljudskim glasom bez pratnje instrumenata te je ovo najstariji način izvođenja glazbe. Instrumentalna glazba podrazumijeva stvaranje glazbe pomoću instrumenata. Postoji veliki broj instrumenata, no osnovna podjela je na instrumente sa žicama, instrumente sa tipkama, udaraljke te puhačke instrumente. Vokalno-instrumentalna glazba je kombinacija vokalne i instrumentalne glazbe te podrazumijeva korištenje ljudskog glasa uz pratnju instrumenata. Karakteristično za dječje pjesme je da su zabavne, da imaju zanimljivu melodiju, upoznaju djecu sa svijetom u kojem žive te neke pjesme sadrže poruku. Dječje pjesme i skladbe, osim što pomažu u razvoju djece, uče djecu o glazbi te ih upoznaju sa glazbenim instrumentima. Skladba *Bumbarov let*, koju je skladao Nikolaj Rimljski Korsakov, *Labuđe jezero* koje je skladao Petar Iljič Čajkovski, *Karneval životinja* kojeg je skladao Camil Saint Saensa, tek je mali izbor skladbi na temu životinja obrađenih u ovom radu. Od dječjih pjesama, u radu su obrađene: *Laste*, *Zeko i potocić*, *Zekini jadi*, *Pustolovina maloga Juju*, *Izgubljeno pile*, *Maca prede*, *Miš*, *Pčela* i *Vjeverica*.

Glazba i priroda će uvijek biti međusobno povezane jer je priroda oduvijek služila ljudima kao motivacija za stvaranje glazbe. Prema riječima Nikole Tesle „Ako ne znate kako, promatrajte pojave prirode, ona će vam dati jasne odgovore i inspiraciju.“

7. SUMMARY

Music is one of the oldest arts that serve a number of purposes. Music can be a means of entertainment, serve in religious ceremonies, as therapeutic means, in various ceremonies and as a means of communication. Nature is all around us and a man used it as inspiration in their artwork. Nature has inspired man since hearing the rain, the wind, the sea and the birds singing, he wished that he could compose beautiful melodies. Compositions and songs theme can be anything that exists in the world and whatever your imagination can conceive. One of the themes are animals, children's favorite topics, because the animals are highly related to them. Music plays an important role in the development of children. Assists in the development of physical and psychological aspects of child development, and gives them information about the world around them, helping them to better perform daily activities. Children should engage in musical activities because music offers many benefits, and encourages the full development of the child's personality.

Music is divided into vocal, instrumental and vocal-instrumental. Vocal music is performed with the human voice unaccompanied by instruments; this is the oldest way of performing music. Instrumental music involves making music with instruments. There are a number of instruments, but the basic division is into stringed instruments, instruments with keys, percussion and wind instruments. Vocal-instrumental music is a combination of vocal and instrumental music, and includes the use of the human voice accompanied by instruments. Characteristic of children's songs is that they are fun, they have an interesting melody, introduced children to the world in which they live, and some songs contain a message. Children's songs and compositions, except helping in children's development, are teaching them about music and musical instruments. Composition *Flight of the Bumblebee* composed by Nikolai Rimljski Korsakov, *Swan Lake* composed by Petar Iljič Čajkovski, *Carnival of the Animals* composed by Camil Saint Saens, is only a small selection of compositions on the theme of animals dealt with in this work. From all children's songs, in this work elaborated are: *Swallows*, *Bunny and a stream*, *Bunny's sorrows*, *Little Juju adventure*, *Lost chicken*, *Cat's purring*, *A Mouse*, *A Bee* and *A Squirrel*.

Music and nature will always be interconnected, because nature always served the people as a motivation to create music. According to Nikola Tesla "If you do not know how to, observe the appearance of nature, it will give you clear answers and inspiration."